

Sử dụng hợp lý, an toàn thuốc chống đông kháng vitamin K

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 29 Tháng 2 2016 13:37 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 29 Tháng 2 2016 13:49

Ds Trần Thị Kim San

Thuốc chống đông kháng vitamin K là các thuốc chống đông đường uống sử dụng cho bệnh nhân có nguy cơ huyết khối. Hiện nay các thuốc kháng vitamin K đã trở thành phát triển đầu tiên trong liệu pháp chống đông. Tuy nhiên, nguy cơ xảy ra bệnh lý do thuốc trong nhóm thuốc này (các phản ứng bất lợi do thuốc gây ra), đáng biết là nguy cơ chảy máu rất cao. Vì vậy nó đòi hỏi sự giám sát nghiêm ngặt của bác sĩ và sự tuân thủ của bệnh nhân.

A. Các loại thuốc chống đông uống

Hai loại thuốc chống đông đường uống thông dụng sử dụng tại Việt Nam là Acenocoumarol và Warfarin

1. Acenocoumarol (1mg, 4mg) Được dùng phổ biến tại Việt Nam. Thời gian bán hủy 8-11 giờ. Liều dùng: Ngày 1 lần; Khởi đầu 4mg/ngày; Trám: 0,05 đến 0,14mg/kg/ngày

2. Warfarin (2mg, 5mg) Được dùng phổ biến trên thế giới. Thời gian bán hủy 35-45 giờ. Liều dùng: Ngày 1 lần; Khởi đầu: 5mg/ngày; Trám: 0,09 đến 0,32mg/kg/ngày.

B. Các tác dụng

Sơ đồ ng h p lý, an toàn thu c ch ng đông kháng vitamin K

Vi t b i Biên t p viên

Th hai, 29 Tháng 2 2016 13:37 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 2 2016 13:49

Thu c kháng vitamin K là các thu c ch ng đông đ c bi t hi u qu tr n tnh m ch. Thu c ng n gi n ti p quá trình đông máu b ng cách c nh tranh v i vitamin K. Đ c h p thu qua ni m m c ru t, các thu c này c ch enzym epoxyd reductase tham gia vào ho t đ ng c a vitamin K, do đó ng n a quá trình t ng h p gan. Quá trình t o c c máu đông x y trong c th ra c n có s tham gia c a nhi u ch t trong máu (g i là y u t đông máu). Gan tham gia vào quá trình này b ng vi c s n xu t m t s y u t đông máu (y u t II, VII, IX và X). S s n xu t này c n có vitamin K. Dùng thu c kháng vitamin K nh m gi m các y u t đông máu do gan s n xu t, phòng ng a hình thành c c máu đông và ng n các c c máu đông có s n l n h n n a trong h tu n hoàn.

Do th i gian tác đ ng c a các thu c kháng vitamin K t ng đ i dài, tác đ ng ch ng đông có th v n còn ngay c khi đã ng ng đ i u tr .

Các thu c kháng vitamin K có b n ch t acid, liên k t m nh v i albumin. Do đó, có th x y ra t ng tác v i các thu c khác do c nh tranh liên k t albumin trong huy t t ng ho c tác đ ng lên quá trình chuy n hóa gan vì v y làm tăng nguy c ch y máu.

M c khác các thu c kháng vitamin K có tính thân lipit nên có th qua đ c nhau thai.

C. Ch đ nh

Đ phòng các bi n ch ng huy t kh i trong các b nh tim m ch có nguy c t c ngh n m ch bao g m:

- Rung nhĩ
- B nh van hai lá
- Đ t van nhân t o đ c bi t là van c h c

Các thu c kháng vitamin K cũng đ c ch đ nh đ d phòng huy t kh i sau nh i máu c tim, sau khi s d ng heparin.

Sử dụng hợp lý, an toàn thuốc chống đông kháng vitamin K

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 29 Tháng 2 2016 13:37 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 29 Tháng 2 2016 13:49

D. Chống chỉ định

Chống chỉ định sử dụng các thuốc kháng vitamin K trong những trường hợp sau:

- Bệnh nhân bệnh chảy máu hoặc tổn thương cơ quan có thể gây chảy máu như loét dạ dày-tá tràng.
- Bệnh nhân vữa động mạch phình thu hẹp tĩnh mạch, mất hoặc làm thủng thành mạch sâu.
- Bệnh nhân mất máu tại bệnh nhân mạch máu não.
- Bệnh nhân tăng huyết áp ác tính.
- Bệnh nhân suy thận hoặc suy gan nặng.

E. Thận trọng khi sử dụng

Nên sử dụng thận trọng trong các trường hợp sau:

- Nguy cơ cao tu máu (có một số bệnh kèm, dùng nhiều thuốc, có nguy cơ xảy ra tại nạn gây chảy máu, suy giảm chức năng thận...).
- Khi bắt đầu điều trị cần theo dõi để tránh nguy cơ quá liều.
- Suy gan mức độ trung bình.
- Giảm protein huyết tương.
- Đột nhiễm trùng cấp.
- Phẫu thuật hoặc thủ thuật xâm lấn.
- Thiểu hụt bẩm sinh protein S hoặc C.

Thời gian điều trị bằng thuốc kháng vitamin K thường kéo dài do đó cần đảm bảo rõ ràng bệnh nhân cần có đủ chức năng nhận thức hoàn toàn về tâm lý và xã hội để sử dụng thuốc theo đúng chỉ định.

F. Tác dụng cần thận trọng khi sử dụng thuốc kháng vitamin K

1. Tác dụng làm tăng tác dụng chống đông và gây nguy cơ chảy máu

Sơ đồ ng h p lý, an toàn thu c ch ng đông kháng vitamin K

Vi t b i Biên t p viên

Th hai, 29 Tháng 2 2016 13:37 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 2 2016 13:49

Khi s d ng chung v i các thu c sau c n th n tr ng vì gây tai bi n ch y máu, vì v y c n ph i theo dõi, giám sát và gi m li u thu c kháng đông:

- Amiodaron; Allopurinol; Thu c ch ng k t t p ti u c u(Aspirin, Clopidogrel.); N i ti t t androgen; thu c ch ng tr m c m nhóm c ch tái thu h i ch n l c seretoin; các lo i thu c ch ng đông khác (Heparin, enoxaparine, calciparine...); kháng sinh cephalosporin; fluoroquinolon; tetracyclin; macrolid; thu c kháng n m (ketoconazol, fluconazol, itraconazol.); d n ch t 5nitro-imidazol; cimetidin li u $\geq 800\text{mg/ngày}$; thu c ch ng r i lo n lipit nhóm statin, fibrat; trimethoprim, sulfamethoxazol; vitamin E, thu c ti u đ ng(sulfonamide, pioglitazone); paracetamol, NSAiDS .

2. T ng tác làm gi m tác d ng và ho c n ng đ c a thu c kháng vitamin K

Khi s d ng chung v i các thu c sau s làm gi m hi u qu ch ng đông c a thu c, có th gây tai bi n t o c c máu đông t i van tim làm k t van, t c van do đó c n theo dõi giám sát và tăng li u khi c n:

- Thu c ch ng đ ng kinh, ch ng co gi t (phenytoin, carbamazepine); thu c ng barbiturate (Phenobarbital, secobarbital.); primidon; thu c kích thích ăn ngon; azathioprin; cholestyramin; griseofulvin; rifampicin.

Nên duy trì ch đ ăn hàng ngày, h n ch th c ăn giàu vitamin K nh c i b p, c i xanh, măng tây, đ u xanh, rau chân v t, rau di p đ tránh nh ng bi n đ ng đáng k trong vi c b sung vitamin K làm gi m h p thu thu c nh m h n ch nh ng bi n đ ng c a INR(t s bình th ng hóa qu c t INR = (th i gian prothrombin b nh nhân/th i gian prothrombin ch ng) cho phép giám sát đi u tr t t h n.

* M t đ i m l u ý là thu c qua đ c nhau thai, đã có báo cáo v nguy c x y ra đ t t, tình tr ng h ng phôi ho c bào thai có liên quan đ n t t c các thu c kháng vitamin K. Do đó khi s d ng thu c cho ph n trong đ tu i sinh s n c n khuy n cáo nghiêm ng t b nh nhân ph i s d ng bi n pháp tránh thai.

Sử dụng hợp lý, an toàn thuốc chống đông kháng vitamin K

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 29 Tháng 2 2016 13:37 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 29 Tháng 2 2016 13:49

Thuốc ngừa mang thai chống sử dụng thuốc kháng vitamin K trong trường hợp không thể sử dụng thuốc heparin.

Warfarin và Acenocoumarol vào đường tĩnh mạch và tiêm tĩnh mạch và không có tác dụng bất lợi nào đối với ghi nhận ở trẻ sơ sinh bú mẹ.

Các thuốc kháng vitamin K có khả năng trở lại hợp. Nguy cơ chảy máu là tác dụng không mong muốn quan trọng nhất của nhóm thuốc này được biết do các thuốc kháng vitamin K có sự biến đổi liên quan giữa các cá thể và ngay trên cùng một bệnh nhân.

Nguy cơ lợi, trong trường hợp không đủ liều, nguy cơ huyết khối không được đề phòng đầy đủ.

Xuất huyết do các thuốc kháng vitamin K là nguyên nhân hàng đầu gây nhập viện do tác dụng không mong muốn của thuốc và gây tử vong cho hàng nghìn bệnh nhân mỗi năm. Vì vậy cần theo dõi, điều chỉnh cho bệnh nhân và giám sát để phát hiện sớm dấu hiệu quỵ do thuốc để phòng ngừa, phát hiện kịp thời những phản ứng bất lợi có thể xảy ra.

Tài liệu tham khảo:

1. Dược lý học
2. Canhgiacduoc.org
3. Thuốc-biến đổi thuốc